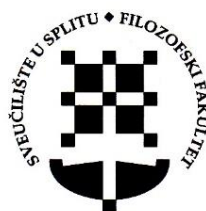

Tonija Andrić

ŽIVOT U SREDNJOVJEKOVNOM SPLITU
Svakodnevnica obrtnika u 14. i 15. stoljeću

HRVATSKI
institut za
POVIJEST

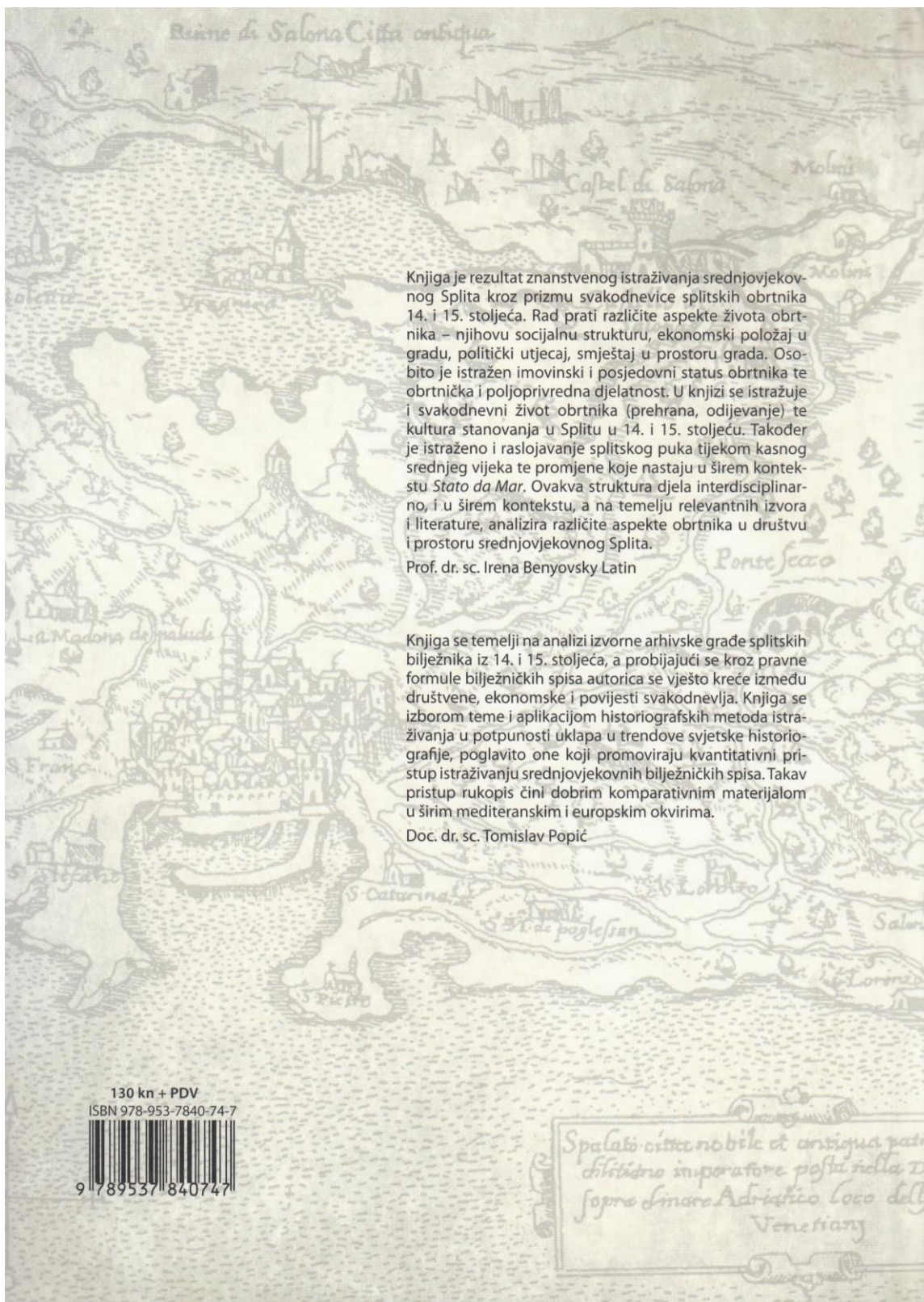
Zagreb – Split, 2018.

SADRŽAJ

Predgovor	1
1. UVOD	3
2. URBANIZAM SREDNJOVJEKOVNOG SPLITA	5
2. 1. Urbanistička slika Splita u 14. i 15. st.	6
2. 2. Ekonomska topografija grada	12
3. DRUŠTVENA STRUKTURA SREDNJOVJEKOVNOG SPLITA	19
3. 1. Demografska slika	20
3. 2. Etnička osnovica splitskog društva	25
3. 3. Etnička struktura neplemičkog stanovništva u 14. i 15. st.	27
3. 4. Ustroj staleškog društva	32
3. 5. Građanska elita i "obični" pučani	35
3. 5. 1. <i>Civis</i> – građanin i "građanin"	36
3. 5. 1. 1. Pravno normiranje	37
3. 5. 1. 2. <i>Cives</i> – građanski stalež	40
3. 5. 2. Sastav splitskoga građanstva	45
3. 5. 3. "Obični" pučani	50
3. 5. 3. 1. Sastav splitskog obrtničkog sloja	51
3. 5. 3. 2. Podrijetlo splitskih obrtnika	58
3. 5. 3. 3. Pravni status splitskih obrtnika	63
3. 5. 3. 4. Društveni položaj splitskih obrtnika	68
3. 5. 3. 5. Materijalni položaj splitskih obrtnika	70
3. 5. 3. 5. 1. Razlike u imućnosti	72
3. 5. 4. Društvene promjene i mletačka vlast u 15. st.	75
3. 5. 4. 1. Promjene u gradskoj upravi	75
3. 5. 4. 2. Širenje gospodarskih veza	77
3. 5. 4. 3. Utjecaj migracijskih gibanja	79
4. EKONOMSKA DJELATNOST SPLITSKIH OBRTRNIKA U 14. i 15. ST.	85
4. 1. Agrarna privreda	86
4. 1. 1. Zemljoposjed splitskih obrtnika	87
4. 1. 2. Vrste zakupa	92
4. 1. 2. 1. Zakup <i>ad pastinandum</i>	93
4. 1. 2. 2. Zakup <i>ad laborandum</i>	97
4. 1. 3. Struktura obrtnika zemljoposjednika	99
4. 1. 4. Akumulacija kapitala	101
4. 1. 5. Rasprostranjenost poljodjelskih kultura	105

4. 2. Stočarstvo	110
4. 2. 1. Vlasnici stoke	111
4. 2. 2. Opskrba mesom	113
4. 2. 3. Stočarski proizvodi u obrtnoj proizvodnji	116
4. 3. Trgovina	118
4. 3. 1. Obrtnik trgovac	119
4. 3. 2. Trgovanje nekretninama splitskih obrtnika	122
4. 3. 3. Trgovina obrtničkim proizvodima, poslovima i sirovinama	126
4. 3. 4. Trgovina ostalim proizvodima	129
4. 3. 5. Opseg trgovačke razmjene	130
4. 3. 6. Trgovačka udruženja obrtnika	133
4. 4. Pomorstvo i brodogradnja	136
4. 4. 1. Gradska luka	136
4. 4. 2. Brodograditelji	139
4. 4. 3. Vrste i vrijednost brodova	142
4. 4. 4. Društveni status kalafata	145
4. 4. 5. Brodovlasnici	147
5. SPLITSKI OBRTI U 14. i 15. STOLJEĆU	151
5. 1. Vrste zanata	151
5. 1. 1. Drvodjeljska struka	153
5. 1. 2. Građevinarska struka	156
5. 1. 3. Kožarska struka	161
5. 1. 4. Metalska struka	167
5. 1. 5. Tekstilna struka	170
5. 1. 6. Umjetnički obrt	175
5. 1. 6. 1. Zlatarstvo	176
5. 1. 6. 2. Drvorezbarstvo	178
5. 1. 6. 3. Slikarstvo	179
5. 2. Organizacija obrtničke proizvodnje	182
5. 2. 1. Obrtne bratovštine	184
5. 3. Školovanje obrtničkih naučnika	189
5. 3. 1. Obveze obrtničkih naučnika i majstora	190
5. 3. 2. Dob i podrijetlo obrtničkih naučnika	192
5. 3. 3. Duljina naukovanja	195
5. 3. 4. Naknade za rad obrtničkih naučnika	197
5. 3. 5. Odnos obrtničkih majstora i naučnika	199
5. 4. Pomoćna radna snaga	200
6. SVAKODNEVICA SPLITSKIH OBRTNIKA U 14. i 15. ST.	203
6. 1. Obitelj	203
6. 1. 1. Brak i bračni odnosi	204
6. 1. 1. 1. Uloga i položaj žene	210

6. 1. 2. Djeca	213
6. 1. 2. 1. Broj djece	213
6. 1. 2. 2. Položaj djece	216
6. 1. 2. 3. Sustav nasljeđivanja	218
6. 1. 2. 4. Djevojački mirazi	221
6. 1. 2. 5. Rodbinske veze	227
6. 1. 2. 6. Kućanstvo	228
6. 2. Obrtnička kultura stanovanja	231
6. 2. 1. Vrste kuća	232
6. 2. 2. Lokacija kuća	236
6. 2. 3. "Obrtničke" četvrti u Splitu	238
6. 2. 3. 1. <i>In civitate nova</i>	238
6. 2. 3. 2. <i>In civitate veteri</i>	240
6. 2. 3. 3. <i>In suburbio</i>	241
6. 2. 4. Vanjski izgled kuća	242
6. 2. 4. 1. Fasade i krovovi	244
6. 2. 4. 2. Okućnice	246
6. 2. 5. Unutarnji izgled kuća	248
6. 2. 5. 1. Raspored prostorija i njihov inventar	249
6. 3. Odijevanje	253
6. 3. 1. Vrste odjeće i obuće	254
6. 3. 1. 1. Materijali i boje	256
6. 3. 2. Ukrasi i nakit	258
6. 4. Prehrana	259
6. 4. 1. Srednjovjekovna percepcija hrane	260
6. 4. 2. Prehrambene namirnice	261
6. 4. 3. Priprema hrane	264
6. 4. 4. Piće	266
6. 4. 5. Posuđe i pribor za jelo	269
7. ZAKLJUČAK	271
SUMMARY	275
NEOBJAVLJENI IZVORI	279
OBJAVLJENI IZVORI	280
LITERATURA	281
POPIS PRILOGA	304
KAZALO OSOBNIH IMENA	306
KAZALO GEOGRAFSKIH POJMOVA	320
AUTORSKO KAZALO	324
BILJEŠKA O AUTORICI	329

Knjiga je rezultat znanstvenog istraživanja srednjovjekovnog Splita kroz prizmu svakodnevice splitskih obrtnika 14. i 15. stoljeća. Rad prati različite aspekte života obrtnika – njihovu socijalnu strukturu, ekonomski položaj u gradu, politički utjecaj, smještaj u prostoru grada. Osobito je istražen imovinski i posjedovni status obrtnika te obrtnička i poljoprivredna djelatnost. U knjizi se istražuje i svakodnevni život obrtnika (prehrana, odijevanje) te kultura stanovanja u Splitu u 14. i 15. stoljeću. Također je istraženo i raslojavanje splitskog puka tijekom kasnog srednjeg vijeka te promjene koje nastaju u širem kontekstu *Stato da Mar*. Ovakva struktura djela interdisciplinarno, i u širem kontekstu, a na temelju relevantnih izvora i literature, analizira različite aspekte obrtnika u društvu i prostoru srednjovjekovnog Splita.

Prof. dr. sc. Irena Benyovsky Latin

Knjiga se temelji na analizi izvorne arhivske građe splitskih bilježnika iz 14. i 15. stoljeća, a probijajući se kroz pravne formule bilježničkih spisa autorica se vješto kreće između društvene, ekonomske i povijesti svakodnevlja. Knjiga se izborom teme i aplikacijom historiografskih metoda istraživanja u potpunosti uklapa u trendove svjetske historiografije, poglavito one koji promoviraju kvantitativni pristup istraživanju srednjovjekovnih bilježničkih spisa. Takav pristup rukopis čini dobrim komparativnim materijalom u širim mediteranskim i europskim okvirima.

Doc. dr. sc. Tomislav Popić

130 kn + PDV
ISBN 978-953-7840-74-7

9 789537 840747

Spalato citta nobilis et antiqua patri
ditione imperatore postea nella D
sopra il mare Adriatico loco della
Venetian